

Michaëls feest

Donderdag 29 september 2022

Inhoudsopgave

- Blz. 3 Michaëlsfeest
- Blz. 4 Programma van de dag
- Blz. 5 Graag goed doornemen
- Blz. 6 Spreuk en lied
- Blz. 7 Vliegeren
- Blz. 8 Compostpreparaten
- Blz. 9 Vurige dennenappel
- Blz. 10 Recept 'de brooddraak'
- Blz. 11 'Joris en de draak'
- Blz. 12 " " " " "
- Blz. 13 De jaartafel
- Blz. 14 Verder lezen

Michaëlsfeest

Op 29 september vieren we het Michaëlsfeest. Na een lange zomertijd kondigt de herfst zich aan. De herfst is een overgangstijd. De overgangstijd van zomer naar winter, van bloei naar afsterven, van licht naar donker, van warm naar koud. Het Michaëlsfeest vieren we als eerste in een reeks van herfstfeesten. In deze tijd zo rond het Michaëlsfeest laat de zon ons vaak nog nagenieten van de zomertijd die we langzaam achter ons laten. Veel bomen laten voorzichtig hun diepe herfstkleuren al zien, de blaadjes gaan vallen, een aantal vogels bereid zich voor op de lange tocht naar het zuiden, de zon achterna. Andere dieren maken zich op voor hun winterslaap. De natuur, de aarde verstilt. Wanneer we verder in de herfsttijd goed kijken zien we, dat de blaadjes die van de bomen vallen plaats maken voor nieuw leven. Daar waar het warme en diep gekleurde blad zich losmaakt wordt voor ons, weliswaar nog heel pril, al de aanzet van een nieuwe knop zichtbaar. Ooit wordt het weer lente. Het oude maakt plaats voor het nieuwe wat zich mag gaan ontwikkelen. Herfsttijd is oogsttijd, de gewassen zijn gerijpt, we worden uitgenodigd vaak tot ver in oktober de vruchten hiervan te plukken. De vruchten met vaak harde schil met daarin de kwetsbare kern van vruchtbaarheid en nieuw leven, een nieuw begin. Michaël wil ons helpen te komen tot de kern. Naar dat wat van wezenlijk belang is. De terugtrekkende beweging van de natuur laat ons zien, dat we voor de taak staan niet onze krachten te putten uit de natuur maar uit onszelf. Het feest van Michaël kan ons hierbij helpen. Michaël wordt ook wel het aangezicht van Christus genoemd. Aartsengel Michaël is een tijdsgeest voor de gehele mensheid, Michaël is de bruggenbouwer tussen hemel en aarde. Aartsengel Michaël is waker en wachter, hij kijkt, ziet en wacht.... Op vele schilderijen en beeldhouwwerken zien we Michael met de weegschaal, het zwaard en de draak. De weegschaal, de balans om af te wegen en daarmee in vrijheid de juiste keuzes te maken en weloverwogen bewuste besluiten te nemen. Wij worden hierbij uitgenodigd om naar ons eigen leven en handelen te kijken. Met het zwaard van kosmisch ijzer, niet bedoeld te verwonden of te dodden, maar om streng doch liefdevol de draak zijn plek te wijzen en daarmee door te dringen tot het wezen(lijke) van ons bestaan. We kunnen proberen liefdevol leiding te nemen over wellicht die draak die we in onszelf herkennen, de touwtjes in handen te nemen en zo ons eigen leven proberen sturing te geven.

*"Alleen met je hart kun je goed zien,
het wezenlijke is voor de ogen onzichtbaar".
En juist dit 'wezenlijke' is datgene wat wij zoeken.
Dat is ontwikkeling.*

A. de Saint Exupéry 'De Kleine Prins'

Programma van de dag *(interne viering)*

Michaëlsfeest, donderdag 29 september

Zoals elk jaar willen we hier weer een mooie feestelijke werkdag van maken. Eventuele wijzigingen/aanvullingen in het programma worden per mail bekendgemaakt.

08:45 uur Ochtendspreuk

Tussen 10:15 uur en 11:30 uur

2 euritmie-uitvoeringen in de spiegeltuin*.

Koffiedrinken met traktatie*

In de werkgebieden.

Zijdeschildering gemaakt door Sirius

Vanaf 14:00 uur tot 16:00 uur Open activiteiten.

Vanmiddag kun je bijvoorbeeld met je werkgebied;

- **Landbouwpreparaten maken/koehoorn vullen**

In de 'Spiegeltuin' vóór 'de Kiem', tussen 14:00 uur en 16:00 uur. Bij slecht weer wijken we uit naar 't Hof. Op deze dag is de traditie gezamenlijk landbouwpreparaten maken met onze agrarische werkgebieden. Er zullen verschillende preparaten gemaakt worden. Evenals vorig jaar zal er een korte uitleg zijn door een van de medewerkers van elk agrarisch werkgebied. Na het maken van de preparaten gaan wij ze begraven bij de compostplaats van de tuinderij.

- **Vliegeren**, misschien wel met je zelfgemaakte vlieger op het 'Koetshuis-weiland'.
- Verhaal (voor)lezen in je werkgebied.
- Op het grasveld/terras van het Pinksterhuis kunnen een aantal spelletjes gespeeld worden zoals blik gooien, het labyrintspel, Mikado, vurige dennenappels/vallende sterren maken en sap drinken.

Avond; ideeën voor in de huizen

- Het lezen of voorlezen van een verhaal.
- Het lezen of voorlezen van de perikoop* (Openbaringen 12: 01-18).
- Iets maken voor de jaartafel, een brooddraakje bakken.
- Een mandala maken in of rond jullie tuintjes van schatten uit de natuur.
- Een wandeling maken.

* Zie ook 'goed doornemen, toelichting' op de volgende pagina.

Graag goed doornemen (toelichting)

Euritmie-uitvoering in de 'Spiegeltuin'

Om 10:15 uur en om 11:00 uur zullen er op deze ochtend, 2 maal dezelfde korte euritmie-uitvoeringen o.l.v. Ruth Niessen buiten in de spiegeltuin zijn.

Werkgebieden;

Om dit vloeiend te laten verlopen is het erg belangrijk dat jullie je aan de onderstaande tijden houden waarop jullie zijn uitgenodigd. Mochten jullie hierover nog vragen hebben, neem dan even contact met me op.
(Tanca Boot)

Aanvang 10:15 uur

'T Hof, Foyer/Keuken, Bakhuys, Sirius, Markant, Kiem, Wando, Waterman.

Aanvang 11:00 uur

Boerderij/Kaasmakerij, Bosgroep, Klokhuis, Winkel Bronlaak, Papyrus, Ard Lea, Klussendienst, Potterij, Obilot.

Koffie drinken in de werkgebieden

Natuurlijk mag hierbij een traktatie niet ontbreken. Deze traktatie zal in de werkgebieden bezorgd worden.

Perikoop lezen

Je zou de perikoop uit de uitgave; 'evangelieteksten voor Scorlewald' kunnen gebruiken. Deze aangepaste evangelieteksten zijn voortgekomen uit een behoefte de teksten voor bewoners van Scorlewald toegankelijker te maken. Om ze beter te kunnen verstaan, maar vooral om ze beter voor te kunnen lezen.

Mocht je van deze tekst gebruik willen maken maar de perikoop niet voorhanden hebben, dan zoeken we hiervoor een oplossing, laat het me weten vóór 27 september per mail TBoot@deseizoenen.org

Gezamenlijk smeedwerk; Bronlaak zwaard en schild'

Wellicht zijn alle draken in ons leven
 uiteindelijk wel prinsessen die in angst en beven
 er slechts naar haken
 ons eenmaal dapper en schoon te zien ontwaken
 Wellicht is alles wat er aan verschrikking leeft
 In diepste wezen wel niets anders
 dan iets dat onze liefde nodig heeft.

Rainer Maria Rilke

Laat mij een strijder Godes zijn

Laat mij een strij-der Go - des zijn, in de rid - der - schap der Graal. Hem
 O, En - gel voor God's ma - je - steit, maak... mij steeds on - ver - vaard En

vol - gen naar mijns har - ten wil, hem vol - gen naar mijns har - ten wil... hem...
 schenk mij in de duist - 're tijd, en schenk mij in de duist - 're tijd... uw...

die - nen al - te - maal
 hei - lig Mi - chaëls zwaard!

Vliegeren

Het Duitse woord voor vlieger is Drachen (draak).

'Waar een draak is verschijnt een ridder'

De vlieger als beeld voor de strijd die Michaël ons voorhoudt: de vlieger als symbool voor vrijheid maar ook verantwoordelijkheid "De touwtjes in handen nemen". We laten een draakje op, gaan hem besturen, leiden en temmen.

We kennen allemaal het geluksgevoel, als de vlieger omhoog gaat; als we aan het touw trekken en de staart begint te klapperen. Wat is dat moeilijk vliegeren, we zijn afhankelijk van weer en wind. De vlieger met touwtjes die we vast moeten houden en op het juiste moment met het juiste zuchtje wind gaat de vlieger inderdaad omhoog. Soms hebben we hulp nodig van elkaar, moeten we samenwerken, op zoek naar de juiste omstandigheden en heeft de vlieger een zetje nodig of moet even van de aarde worden opgetild wanneer hij daar vastzit, niet elke 'vlieger gaat zomaar op'. De vlieger laat zich uiteindelijk meenemen door de wind. Hij begeeft zich dan tussen hemel en aarde. Zonder touwtjes is de vlieger stuurloos. Maar daar beneden daar staan wij, wij hebben die touwtjes in handen en wij kunnen deze vlieger proberen te leiden door de wind en zo sturen dat de vlieger, 'Die Drache', de draak gaat waar wij dat willen. Dat is moeilijk, hiervoor werken, actief zijn, ook innerlijk actief worden en voelen, hoe sterk is mijn vlieger, hoe sterk is de wind, hoe sterk zijn de touwtjes en sta ik stevig. Soms moeten we bijsturen en dát kan op het moment dat wij de touwtjes goed in handen houden.

Zo ook is dat in ons dagelijks leven. Wind mee, tegenwind, storm, we ervaren het allemaal in ons leven. We ervaren draken in ons leven, eigenschappen die we niet zo mooi vinden of lastig voor ons zijn. Het kan met ons op de loop gaan. Maar hoe is het als we in balans, verbinding en een lijntje kunnen leggen en deze draak, écht willen zien. Kunnen we dan die lijntjes in handen nemen en de draak in toom houden of misschien wel omvormen tot een kwaliteit?

Preparaten dag

Compostpreparaten maken

Op Michaëlsdag gaan wij weer preparaten maken, een traditie binnen Bronlaak welke bijna altijd op Michaëlsdag plaatsvindt en noodzakelijk is voor de BD Landbouw. Nu de zon, weer wat lager over de horizon gaat en de natuur zich langzaam weer wat meer naar binnen trekt, de bomen zijn bladeren gaat verliezen, de kleuren in de natuur veranderen van groen naar rood, de bijen en de wespen bezig zijn om hun koningin te voeden, zodat zij sterk de winterdag in kunnen gaan, de vogels weer op reis gaan naar warmere oorden, de mollen en muizen, de pieren en het overige bodemleven zich weer terugtrekken in de beschermende aarde is het dus ook de tijd voor het maken van preparaten. Koeienhoorns worden gevuld met koemest. Met kosmische krachten, bloemen en eikenschors worden gebundeld in dierlijke organen. Vervolgens in de bouwvoor begraven om te mineraliseren zodat we hier onze composthoppen weer mee kunnen enten. Dit als fundament voor onze vruchtbare aarde ter voorbereiding op het nieuwe groeiseizoen. Vele bewoners werken hier jaarlijks aan mee, zij kennen deze traditie als geen ander.

Erwin Janssen

Samen zorgen voor de aarde.

Hoe mooi is het om dit als werkgemeenschap te doen. Elk werkgebied kan bijvoorbeeld een koehoorn vullen om zo samen een bijdrage te leveren en zo de aarde te ondersteunen in de voorbereiding op het nieuwe groeiseizoen. Voor die aarde, die ons elk jaar weer prachtige groenten, fruit, kruiden en bloemen wil schenken.

<https://bdvereniging.nl/bdlandbouw/de-biologisch-dynamische-preparaten>

<https://www.stichtingdemeter.nl/biodynamische-preparaten>

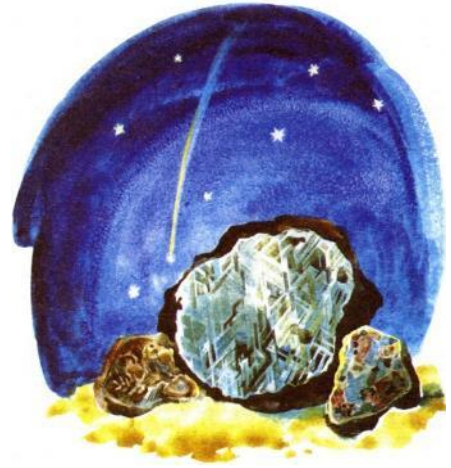
Vallende sterren, Meteorijzer

Aan het eind van de zomer zijn er op bepaalde nachten meteorieten zwermen te zien, die een lichtspoor langs de hemel trekken. Vanuit de kosmos vallen deze meteorostenen in augustus en september regelmatig op aarde.

De vallende meteorostenen zijn zichtbaar als een kortdurend vlamvend schouwspel, wat we vallende sterren noemen.

Meteorieten bestaan vaak gedeeltelijk uit ijzer. Het zwaard van Michael is gesmeed uit kosmisch ijzer.

Kosmische ijzer kan ons helpen om alles wat in de zomer uitbundig is gegroeid te bedwingen en te reinigen.

Vurige dennenappels/vallende sterren maken

Met linten van crêpepapier aan een dennenappel maak je een vurige knutsel voor het Michaëlsfeest.

Nodig:

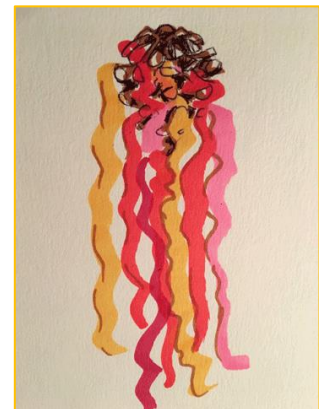
- Eén of meerdere droge dennenappel(s) waarvan de schubben openstaan. Eventueel eerst laten drogen op de vensterbank.
- Lijm.
- Stroken geknipt van crêpepapier in vuurkleuren (rood, oranje, roze, geel...)
- Touw.

Lijm of bind de linten met een touwtje vast tussen de schubben. Bindt het touw zo, dat je de dennenappel aan het touwtje kunt rondslingeren.

Als je de dennenappel vasthoudt en de dennenappel snel ronddraait dan maak je een wervelend vuurtje!

Wie kan het meest ver gooien?

De brooddraak

500 gr. bloem of meel
10 gr. zout
20 gr. verse gist
of 1 eetlepel gedroogde gist
4 dl. water
1 scheutje olie

Bereiding:

De gist met suiker en warme melk laten wellen. Zout door het meel roeren. Daarna het gistmengsel. Het deeg afmaken met het water en de olie. Enige tijd kneden en daarna 1 uur laten rijzen op een warme plaats. Tenslotte op een 'bemeelde' plank of tafel de brooddraak vormen met bijvoorbeeld een krent als oog. Wil je er één met een open gesperde muil, stop er dan een in folie gewikkelde aardappel in voor het bakproces, anders zal de bek tijdens het bakken dichtvallen. Amandelschaafsel of pompoenpitten kunnen gebruikt worden om schubben te vormen.

Met amandelen kun je tanden en nagels maken. Maar ook met een mesje kun je vorm geven aan schubben, poten en een bek.

Nog eens 15. min. na-rijzen, en dan de oven in, waar de draak zich kan opblazen.
30 min. op circa 210 graden.

Bron; boekje 'Michaël' door Zonnejaargroep en website heelgezondemama.nl

Joris en de draak

Het verhaal van Joris (de verpersoonlijking van de aartsengel) en de draak (de duistere macht) is een oproep om het kwaad te herkennen en een halt toe te roepen. Joris laat zien dat je het duistere tegemoet kunt treden. Hij redt de prinses (de zuivere mens) uit de klauwen van de draak.

Joris werd geboren uit een Capadoctisch geslacht. Eens kwam hij in het land Lybia, in de stad Silena...

De bewoners van deze stad verkeerden in grote nood. Vlak bij deze stad was een meer, wel zo groot als een zee, waarin een giftige draak woonde. Telkens wanneer de draak honger had kwam hij uit het meer tot voor de muren van de stad en blies zijn giftige adem over de mensen en de dieren zodat zij ervan stierven.

Vaak waren de inwoners van de stad gewapenderhand tegen hem opgetrokken, maar elke keer weer werden ze door hem op de vlucht gedreven. Dan vervolgde hij hen en verwoestte het land. Zo wisten de arme burgers geen ander middel dan hem dagelijks twee schapen te geven. Zolang hij die kreeg hield hij zich stil.

Maar na enige tijd werden de schaapskudden daardoor zo klein, dat er besloten werd elke dag één schaap en één inwoner van de stad te offeren. Elke dag werd er onder de inwoners om geloot wie aan de draak ten prooi zou vallen. Op een dag viel het lot op de koningsdochter. De koning verzonk in diepe neerslachtigheid; hij klaagde en zei tot het volk: "Neem mijn bezit, mijn goud en zilver, of mijn halve koninkrijk, maar laat mij mijn enige kind behouden, laat haar niet verslinden door de verschrikkelijke draak."

Het volk ontstak toen in woede en riep: "De meeste van onze dochters en zonen zijn al omgekomen, en jij wilt je dochter niet geven?" Daarmee breek je de wet, die je zelf hebt uitgevaardigd. Wanneer je je dochter niet geeft, zullen we jou en je hele huis verbranden."

Toen de koning zag dat ze het meenden, begon hij te weeklagen tegen de prinses en riep: "Ach mijn kind wat moet ik doen. Wee mij, ik ongelukkige vader, mijn enige kind moet sterven!" Hij trad voor het volk en vroeg: "Geef mij nog acht dagen uitstel dat ik van haar afscheid kan nemen." dat stonden ze hem toe. Op de achtste dag echter liep het hele volk te hoop voor zijn kasteel en riep in grote toorn: "Waarom laat je het land verwoesten ter wille van je dochter? Zo moeten wij allen sterven onder de giftige adem van de draak."

Toen beseftte de koning dat hij haar niet kon redden. Hij liet zijn dienaren koninklijke kleren en sieraden halen en kleepte haar als een vorstin. Hij omarmde haar en sprak: "O mijn dochter, ik had gehoopt dat je kinderen zou krijgen, die eens op mijn troon zouden zitten. Ook had ik gehoopt je bruiloft te mogen vieren, waarop je met een edel ridder zou trouwen. Muziek zou in ons paleis geklonken hebben en alle vorsten uit de omringende landen zouden aan onze tafel hebben gezeten. Nu ga je heen om door de draak te worden verslonden." Hij kuste haar tot afscheid en zei: "Ach, beter zou ik voor jou gestorven zijn." Zij echter boog haar hoofd, knielde voor de voeten van haar vader neer en vroeg om zijn zegen. Zo zegende hij haar en zij ging heen.

Op de plaats waar ze de draak verwachtte ging ze staan, aan de oever van het meer waaruit hij tevoorschijn zou komen. Terwijl ze daar stond en de mensen op de stadsmuur met angst de komst van de draak afwachtten, kwam over het veld ridder Joris aanrijden. Hij reed op een wit paard en zijn harnas blonk in het licht. Hij reed op haar toe en vroeg waarom ze daar stond.

"Heer", zei ze, "vraag daar niet naar, maar bestijg je paard en vlucht, opdat je niet ook je leven verliest."

De ridder zei: "Heb geen angst dochter, maar zeg me waar je hier onder de ogen van het hele volk op wacht." Zij antwoordde: "Heer, ik zie dat je een goed hart hebt, maar je wilt toch niet met mij sterven? Vlucht zo snel je kunt." "Ik ga hier niet vandaan", zei Joris, "voor je me zegt waarom je hier staat en weent."

Toen vertelde ze hem alles - over de draak, over de jarenlange strijd, over de offers en over zichzelf, dat ze nu sterven moest. Hij echter zei: "Lieve prinses, heb geen angst. Ik ben Joris, een strijder tegen het kwade, ik zal je bijstaan in Christus' naam." Zij antwoordde: "Goede ridder, je kunt dat niet. Geen mens kan de draak overwinnen, waarom zou je met mij sterven?"

Terwijl ze nog met elkaar spraken begon het meer te kolken en te bruisen en de afschuwelijke kop van de draak kwam uit het water tevoorschijn. Toen Joris hem zag sprong hij op zijn paard en maakte zich voor de strijd gereed. De draak kwam blazend van woede op hem af. Joris maakt het teken van het kruis, greep zijn lans, riep Gods hulp in en gaf zijn paard de sporen.

De jonkvrouw en het volk op de stadsmuren zagen hoe Joris dapper streed met de draak en hem tenslotte met zijn lans zo zwaar verwondde dat hij neerstortte op de oever. Joris wendde zich tot de prinses en zei: "Neem nu je gordel en doe hem de draak om de nek als een leidsel en heb geen angst." Zij deed het en de draak volgde haar gedwee.

Zo liepen Joris en de prinses met de draak naar de stad en gingen door de stadspoort naar binnen. Toen zij de draak naar de stad leidde schrokken de mensen zo, dat zij naar de bergen vluchtten. Zij riepen: "Wee ons, nu zijn wij allemaal verloren". Joris echter wenkte hen terug te komen. Hij riep: "Overwin uw angst, ik ben gezonden om u van de draak te verlossen."

De koning gaf als eerste gehoor aan deze oproep en spoedig volgde zijn gehele volk hem na. De koning wilde Joris onmetelijke rijkdommen schenken. Hij nam ze niet aan en liet ze onder de armen verdelen.

Gabriela de Carvalho

Joris groette de koning en zijn volgelingen en trok verder...

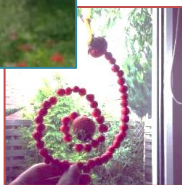
De Jaartafel

Met een herfsttafel haal je het najaar naar binnen in je huis. Op de jaartafel kun je warme kleuren, zoals oranje, zacht rood, goudgeel en bruintinten gebruiken. We zien deze kleuren ook terug in de natuur, in de vele vruchten en op vele schilderijen waar Michaël op afgebeeld is. Rood is ook de kleur van planeet Mars, de planeet die staat voor kracht en het rode ijzer. Het oranje wordt geïntensiveerd tot rood, deze kleur is zwaar, aarde gebonden en verwant met het ijzer. Bruin is geen kleur van de regenboog, maar ontstaat door vermenging van geel, rood en blauw; bruin is een warme kleur, het warme bruin kan ons helpen en leren de aarde lief te hebben.

Ideeën

Naast bloemen, vruchten, zaden, pompoenen, maïs, noten, bladeren, paddenstoelen, kalebassen en kastanjes kan je een draak maken, bijv. van stekelige bolsters, slingers van herfstbladeren en/of dennenappels. Een afbeelding van Aartsengel Michaël, een spreuk.

Avalon uit het *Parcival* verhaal

In Engeland ligt de legendarische plaats Avalon. Het was volgens de legende omgeven door water en lag verscholen in sluiers van mist. Je kon er alleen komen als je de weg ernaar toe kende. De gewonde koning Arthur zou er naartoe gebracht zijn per boot. Een vertaling van 'Avalon' zou 'appel' kunnen zijn. Er zijn mensen die wijzen het stadje Glastonbury aan als plaats waar Avalon, uit het verhaal zich bevindt...

Als we een appel dwars doorsnijden zien we in het klokhuis een pentagram oftewel een vijfpuntige ster. In het pentagram vinden we ook de ultieme verhoudingen van de gulden snede terug. De appel draagt dus de formule voor harmonie en schoonheid in zich...

Verder lezen

Algemeen:

Het tijdperk van Michael	E. Bock
Jaarfeesten	R. Steiner
Schipper mag ik overvaren	J. v.d. Stok
Een dozijn draken	L. Bos
De poort van de draak	A. Esterl
De mens en zijn engel	R. Meyer
Werkboek 'Beelden als inspiratiebron	B. Voorhoeve
'De vier jaarfeesten en de verbindingen met de natuur'	W. Bos
Jaarfeesten	H. Sweers
Van Herfst tot zomer	F. Tak
'12 Aspects of Michael'	D. Newbatt
'Transparanten doorlicht'	Juul v/d Stok en Mabel Slangen

Sprookjes Grimm *Thema: Moed, strijd*

- Roodkapje
- IJzeren Hans
- Het blauwe licht
- Sterke Hans
- De duivel en de drie gouden haren
- De koningszoon die nergens bang voor was
- De ijzeren kachel
- De stuk gedanste schoentjes

Boeken

• De drie bruiloftsgaven	I. Verschuuren
• Tatatoek	J. Streit
• Stan Bolivan en de draak	T. Berger
• De keltische Drakenmythe	J.F. Campbell

Michaël en de draak door Felix

<https://everydaymommyday.com/michaelsfeest>
<https://www.zonnejaar.nl/>
<https://www.antroposfieinspireert.nl>
<https://www.antrovista.com>

Dat we met Michaël en het lichtende zwaard, het licht mogen meenemen naar Sint Maarten. Zodat Sint Maarten het licht mag ontvangen en ons kan begeleiden op onze weg naar het kerstfeest.

Een goede Michaëlstijd, Tanca Boot

